

บันทึก

เรื่อง การปฏิบัติของรัฐบาลไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการพัฒนาการผลิต
และการสะสมอาวุธบักเทรีย (ชีวะ) และอาวุธตอกซิน และว่าด้วย
การทำลายอาวุธนั้น ๆ

ตามหนังสือของกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กท. ๐๘๐๑/๒๓๙๖๑ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๙ ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเชื้อโรคและพิษที่มาจากสัตว์ซึ่งเป็นภัย พุทธศักราช ๒๕๓๕ มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้หรือไม่ ประการใด

๑. พระราชบัญญัตินี้ควบคุมถึงการผลิตอาวุธโดยใช้สิ่งซึ่งอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๔ และรวมถึงมาตรการทำลายอาวุธบักเทรียและสารตอกซินตามนัยอนุสัญญาดังกล่าวหรือไม่

๒. พระราชบัญญัตินี้ควบคุมถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการควบคุม ทำลาย และเปลี่ยนแปลงเชื้อบักเทรียและสารตอกซินเพื่อใช้ในทางสันติซึ่งแตกต่างกับมาตรการการกระทำของเอกชนหรือไม่

๓. คำว่า “เพื่อความปลอดภัยแห่งประชาชน” ในพระราชบัญญัตินี้หมายถึงคนไทยและบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในพระราชอาณาจักรเท่านั้น หรือคลุมถึงมนุษยชนทั่วไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า

๑. พระราชบัญญัตินี้มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการผลิตอาวุธโดยตรง แต่ถ้การผลิตอาวุธใดเป็นการใช้สิ่งซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้แล้ว การผลิตอาวุธโดยสิ่งนั้นก็อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ด้วย สำหรับการทำลายอาวุธบักเทรียและสารตอกซินนั้นไม่ได้มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัตินี้ มีแต่มาตรา ๑๔^๒ ซึ่ง

^๑ มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาสิ่งที่เป็นภัยแก่มนุษย์ ปศุสัตว์ และสัตว์พาหนะ ดังต่อไปนี้

(๑) เชื้อจุลินทรีย์ (The Pathogenic Micro-organisms) คือเชื้อที่ทำให้เกิดโรค ตัวอย่างเช่น เชื้ออหิวาต์และกาฬโรค

(๒) ไวรัส (Virus) คือ เชื้อจำพวกหนึ่งที่เกิดโรคติดต่ออันตราย เช่น ไข้ทรพิษและโรคกลัวน้ำ

(๓) ตอกซิน (Toxins) คือ พิษเกิดจากเชื้อจุลินทรีย์ทั่วไป

(๔) พิษที่มาจากสัตว์ (The Venoms) เช่น พิษงูต่าง ๆ หรือ พิษมาจากเนื้อสัตว์ที่เป็นพิษ เช่น เนื้อหรือไขของปลาปักเป้า ฯลฯ

(๕) เชื้อราที่เป็นพิษ (The Vegetable Parasites) คือ เชื้อราที่ทำให้เกิดโรค

^๒ มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะยึดสิ่งซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๔ ได้เมื่อเจ้าของไม่สามารถแสดงความบริสุทธิ์ได้ว่ามีไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ สิ่งที่ยึดมานั้นให้ส่งมอบ

กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดสิ่งซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๔ ได้ ถ้าไม่มีผู้มารับคืนไปเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินั้นอาจจัดการต่อไปได้ตามที่เห็นสมควร คือ จะเก็บรักษาไว้ ขายต่อไป หรือจะทำลายเสียก็ได้

๒. พระราชบัญญัตินี้มิได้กล่าวถึงมาตรการที่แตกต่างกันระหว่างการกระทำของเอกชนและของรัฐบาล แม้ความในมาตรา ๙^๓ จะบัญญัติให้สถานวิทยาศาสตร์ หรือโรงพยาบาลของรัฐบาลต้องได้รับอนุญาตเช่นเดียวกับเอกชนในการตรวจ (ค้นคว้าทดลอง) หรือสอนวิทยาการเกี่ยวกับสิ่งซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัตินั้น แต่การจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐบาลในการควบคุม ทำลาย และเปลี่ยนแปลงเชื้อбакเทรีและสารตอกซินเพื่อใช้ในทางสันตินั้นจะพิจารณาจากข้อความในพระราชบัญญัตินี้เพียงฉบับเดียวหาได้ไม่ เพราะมีบทบัญญัติในกฎหมายอื่นเกี่ยวข้องด้วย ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

๓. คำว่า “เพื่อความปลอดภัยแก่ประชาชน” นั้น เป็นข้อความในคำปรารภอันเป็นการแสดงถึงความมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินี้ แต่คำปรารภไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอความเห็นให้กระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาเพิ่มเติม คือ

๑. พันธะของประเทศไทยซึ่งเกิดจากการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวมีดังต่อไปนี้ คือ

ก. ตามบทบังคับในข้อ ๑ ประเทศไทยจะต้องไม่พัฒนา ผลิต สะสมหามา หรือเก็บรักษาไว้ซึ่ง

(๑) จุลินทรีย์หรือชีววัตถุอื่น หรือตอกซิน ในประเภทหรือปริมาณที่เกินความจำเป็นต่อการใช้เพื่อกำจัดหรือป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ หรือเพื่อจุดมุ่งหมายในทางสันติอย่างอื่น

(๒) อาวุธ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการสังหารชีววัตถุเหล่านั้น หรือตอกซินเพื่อความมุ่งหมายในการเป็นศัตรูกันหรือการสู้รบ

ข. ตามบทบังคับในข้อ ๒ ประเทศไทยจะต้องทำลายชีววัตถุหรือตอกซินที่กล่าวถึงใน ก. (๑) และ (๒) ซึ่งเป็นของประเทศไทยหรืออยู่ในการครอบครองหรือในเขตการปกครองของประเทศไทย หรือต้องแปรเปลี่ยนไปใช้ในทางสันติให้แล้วเสร็จภายในเก้าเดือนนับ

แก่เจ้าพนักงานเพื่อการนั้น และถ้าปรากฏว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น ก็ให้คืนแก่เจ้าของไปภายในเวลาอันสมควร

^๓ มาตรา ๙ เมื่อสถานวิทยาศาสตร์หรือโรงพยาบาลที่เป็นของรัฐบาลหรือของบุคคล หรือคณะบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวกับราชการ มีความประสงค์จะทำการตรวจหรือทำการสอนวิชาเพื่อทดลองวิทยาการประเภทที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ บุคคลนั้นหรือประธานผู้รับผิดชอบในสถานวิทยาศาสตร์ หรือโรงพยาบาลนั้น แล้วแต่กรณี จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เพื่อการนั้นเสียก่อน

การควบคุมของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ทำเพียงเมื่อการทำการตรวจค้นหรือทำการสอนวิชาเพื่อทดลองวิทยาการเช่นนั้นจะเป็นภัยหรือน่ากลัวจะเป็นภัยแก่ประชาชน ปศุสัตว์ และสัตว์พาหนะ

แต่ออนุสัญญานั้นใช้บังคับ ซึ่งพันธะข้อนี้มุ่งหมายถึงชีวะวัตถุหรือตอกชินที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว โดยฝ่าฝืนต่ออนุสัญญานั้นเท่านั้น มิให้หมายความถึงการทำลายสิ่งเหล่านั้นที่จะมีขึ้นในภายหน้า ด้วย และแม้เมื่อประเทศไทยทำลายสิ่งเหล่านั้นแล้วยังคงมีพันธะดังที่กล่าวใน ก. ต่อไป

สำหรับพันธะในข้อนี้ เป็นเพียงมาตรการชั่วคราวในการลดอาวุธ ถ้าประเทศไทยไม่มีชีวะวัตถุหรือตอกชินเกินความจำเป็นที่จะใช้ในทางสันติ หรือไม่เคยมีอาวุธ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการส่งสิ่งนั้นเพื่อความมุ่งหมายในการเป็นศัตรูกันหรือในการสู้รบ ประเทศไทยก็ไม่ต้องดำเนินมาตรการใดเพื่อทำลายสิ่งเหล่านั้น แต่ถ้าสิ่งเหล่านั้นมีอยู่ก็อาจทำลายได้ โดยผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสั่งให้ทำลายได้ในฐานะเป็นผู้ทรงกรรมสิทธิ์ในสิ่งเหล่านั้น

ค. ตามบทบังคับในข้อ ๓ ประเทศไทยจะต้องไม่โอนให้แก่ผู้ใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อม หรือช่วยเหลือ สนับสนุน หรือชักชวนให้รัฐใดหรือองค์การใดผลิตหรือจัดหาซึ่งชีวะวัตถุหรือตอกชินที่เกินความจำเป็นต่อการใช้ในทางสันติ หรือซึ่งอาวุธ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการส่งที่มีขึ้นเพื่อความมุ่งหมายในการเป็นศัตรูกันหรือในการสู้รบ

ง. ประเทศไทยจะต้องวางมาตรการตามกระบวนการแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อห้ามและป้องกันการพัฒนา การผลิต การหามา หรือการเก็บรักษาไว้ซึ่งชีวะวัตถุ ตอกชิน อาวุธ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการส่งสิ่งที่จะต้องห้ามตาม ก. ข้างต้น

๒. การควบคุมชีวะวัตถุและตอกชินนั้นมิได้มีอยู่แต่ในพระราชบัญญัติควบคุมเชื้อโรคและพิษที่มาจากสัตว์ซึ่งเป็นภัย พุทธศักราช ๒๔๗๕ เท่านั้น แต่ยังอาจมีในพระราชบัญญัติควบคุมมาตรฐานชีวะวัตถุ พุทธศักราช ๒๔๘๓ ดังนั้น ถ้าได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กวดขันมิให้มีชีวะวัตถุหรือตอกชินเกินความจำเป็นที่จะใช้ในทางสันติแล้ว กรณีก็ย่อมสอดคล้องกับพันธะที่ประเทศไทยมีอยู่ตามอนุสัญญานั้นได้โดยไม่ต้องตรากฎหมายออกมาใหม่ และเมื่อวัตถุเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดศาลก็อาจสั่งให้ริบและให้ทำลายเสียได้ตามประมวลกฎหมายอาญา และเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินั้น ๆ ก็มีอำนาจที่จะยึดวัตถุเหล่านั้นไว้ได้ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเชื้อโรคและพิษที่มาจากสัตว์ซึ่งเป็นภัย พุทธศักราช ๒๔๗๕ และมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมมาตรฐานชีวะวัตถุ พุทธศักราช ๒๔๘๓ แต่ไม่ว่าในกรณีใดส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบย่อมสั่งให้ทำลายวัตถุเหล่านั้นได้เสมอเมื่อวัตถุนั้นกลายมาเป็นของรัฐหรือของ

^๔ มาตรา ๗ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดชีวะวัตถุซึ่งเห็นว่าละเมิดหรือมีเหตุควรสงสัยว่าจะละเมิดพระราชบัญญัตินี้ แล้วนำตัวอย่างส่งกรมสาธารณสุขเพื่อชันสูตร

ถ้าปรากฏว่ามีได้มีการละเมิดพระราชบัญญัตินี้ ให้ค้นชีวะวัตถุที่ยึดไว้แก่เจ้าของภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ตัวอย่างที่ใช้ในการชันสูตร

ส่วนราชการแห่งนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือกลายเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๒^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓. ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งก็คืออนุสัญญาดังกล่าวนี้นี้ไม่ได้ห้ามทำหรือใช้ ชีวะวัตถุหรือตอกซินโดยสิ้นเชิง เพียงแต่ห้ามมิไว้ในจำนวนที่มากเกินไปจนความจำเป็นสำหรับการใช้ ในทางสันติ และห้ามมิไว้ในลักษณะที่มุ่งหมายจะใช้แก่ศัตรูเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม ข้อ ๑๐^๖ แห่งอนุสัญญาดังกล่าวยังส่งเสริมให้มีการใช้ชีวะวัตถุหรือตอกซินในทางสันติได้ด้วย ดังนั้น การ นำเอาพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่กล่าวถึงข้างต้นมาใช้บังคับในภาคเอกชน จึงเป็นการเหมาะสม

๔. สำหรับการจัดทำอาวุธ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ส่งชีวะวัตถุหรือตอกซินใน ลักษณะที่มีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในการสงครามนั้น สำหรับเอกชนไม่อาจกระทำได้ เพราะการ จัดทำอาวุธยุทธภัณฑ์เป็นกิจการของกระทรวงกลาโหมโดยเฉพาะ ตามข้อ ๗^๗ และข้อ ๘^๘ แห่ง ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ ประกอบกับมาตรา ๕^๙

^๔ มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาญา กรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใด ๆ ซึ่งได้ใช้ในการ กระทำผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำผิดโดยประการอื่น และได้ส่งไว้ในความรักษา ของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ พ้องคดีอาญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็น ห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียง่าย หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือ ค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่าการในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึง กำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สิน นั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของตนและพิสูจน์สิทธิได้เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนตัว ทรัพย์สิน

^๖ ข้อ ๑๐

(๑) รัฐบาลแห่งอนุสัญญานี้รับที่จะอำนวยความสะดวกและมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในการ แลกเปลี่ยนบริษัท วัสดุ และข่าวสารทางวิทยาศาสตร์ และทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้สารบักเทรี (ชีวะ) และ ตอกซินเพื่อความมุ่งประสงค์ในทางสันติอย่างเต็มที่ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ภาควิชาอนุสัญญาผู้อยู่ในฐานะที่จะ ทำเช่นนั้นได้จะร่วมมือในการช่วยเหลือเกื้อกูลโดยเอกเทศหรือร่วมกับรัฐอื่น ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนา และการใช้การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ในด้านบักเทรีวิทยา (ชีววิทยา) เพื่อป้องกันโรคหรือเพื่อ ความมุ่งประสงค์ในทางสันติอื่น ๆ ต่อไปด้วย

(๒) อนุสัญญานี้จะได้รับการปฏิบัติในลักษณะการที่มีให้เป็นการขัดขวางการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและทางวิชาการของบรรดารัฐภาคีแห่งอนุสัญญาหรือขัดขวางความร่วมมือระหว่างประเทศในการ แลกเปลี่ยนสารบักเทรี (ชีวะ) และตอกซินและบริษัทเพื่อการทำการใช้หรือการผลิตสารบักเทรี (ชีวะ) และ ตอกซิน เพื่อความมุ่งประสงค์ในทางสันติตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้

^๗ ข้อ ๗ กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร

^๘ ข้อ ๘ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับและ ระเบียบแบบแผน

^๙ มาตรา ๕ กระทรวงกลาโหมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรโดยจัด ให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช และประโยชน์แห่งประเทศชาติ

มาตรา ๑๑^{๑๑} มาตรา ๒๑ (๒)^{๑๒} และมาตรา ๒๒^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ
กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ มาตรา ๕^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุ
ระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และมาตรา ๑๖^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติ
ควบคุมยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖

ดังนั้น หากรัฐบาลประสงค์จะมีให้มีการทำอาวุธ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ส่ง
ชีวะวัตถุ หรือตอกซินเพื่อใช้ในการสงครามแล้ว ที่ย่อมจะกระทำได้โดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐ
ให้กระทรวงกลาโหมถือปฏิบัติ ส่วนเอกชนจะทำอาวุธที่ใช้ในการสงครามขึ้นมิได้เพราะจะเป็น
ความผิดตามมาตรา ๕๕^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้
เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และ (๘)^{๑๖} แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ ซึ่งครอบคลุมถึงกรณีการนำชีวะวัตถุและออก
ขึ้นมาทำเป็นสิ่งที่กล่าวด้วย นอกจากนั้นการนำเข้า การมีไว้ในครอบครอง การส่งผ่านหรือการ
ส่งออกนอกราชอาณาจักรถืออยู่ในการควบคุมของพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช

การใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการตามความในวรรคก่อน ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหม
กำหนด

ราชการกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบแบบแผน

^{๑๑} มาตรา ๑๑ กองบัญชาการทหารสูงสุด มีหน้าที่เตรียมกำลังรบและป้องกันราชอาณาจักร
มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

^{๑๒} มาตรา ๒๑ สภากลาโหมเป็นที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในเรื่อง
ต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) นโยบายการระดมสรรพกำลังเพื่อช่วยเหลือราชการทหาร

^{๑๓} มาตรา ๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้กำลังทหารตาม
แผนป้องกันราชอาณาจักรซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

^{๑๔} มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของ
ราชการทหารและตำรวจ

(๒) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ประจำเรือเดินทะเล รถไฟและอากาศยานตามปกติ
ซึ่งได้แสดงและให้พนักงานศุลกากรตรวจตามกฎหมายแล้ว

(๓) ดอกไม้เพลิง สัญญาณประจำเรือเดินทะเล อากาศยาน และสนามปืนตามปกติ

^{๑๕} มาตรา ๑๖ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การที่เจ้าพนักงานผู้กระทำการเพื่อการนั้น
และภายในวงเขตแห่งการปฏิบัติหน้าที่ของตน ได้ส่งเข้ามาหรือนำเข้ามา หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์

^{๑๕} มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้บุคคลใดทำ ประคบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ส่งนำเข้า มี ค่า
หรือจำหน่ายด้วยประการใด ๆ ซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดสำหรับใช้เฉพาะแต่ในการสงคราม
ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

^{๑๖} (๘) อาวุธปืนซึ่งใช้กระสุนปืนที่บรรจุวัตถุเคมี ชนิดทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ หรือใช้
เครื่องกระสุนปืนชนิดบรรจุเชื้อโรค เชื้อเพลิง หรือวัตถุกัมมันตภาพรังสี

๒๔๗๒ และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทโธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. ๒๔๙๕ อยู่แล้ว

๕. เนื่องจากการปฏิบัติตามพันธะที่มีในอนุสัญญานั้นรัฐบาลอาจกำหนดเป็นนโยบาย โดยไม่ต้องออกเป็นพระราชบัญญัติ เพราะกรณีไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๑๔๕^{๑๗} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่โดยที่การบังคับตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น อยู่ในการควบคุมดูแลของหลายกระทรวง ดังนั้น การกำหนดนโยบายจึงควรเป็นไปในรูปมติของคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะมีผลผูกพันให้ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม

(ลงชื่อ) สมภพ โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๑๙

^{๑๗} มาตรา ๑๔๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สงบศึกและทำหนังสือสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอธิปไตยแห่งชาติหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหารต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา